



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 29/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Hargašom, Košická 56, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej práv podľa čl. 3 ods. 1, čl. 4, čl. 26 a čl. 27 Dohovoru o právach dieťaťa, základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 So 29/2017-52 z 26. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej práv podľa čl. 3 ods. 1, čl. 4, čl. 26 a čl. 27 Dohovoru o právach dieťaťa, základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 So 29/2017-52 z 26. septembra 2018 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že najvyšší súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Sd 124/2015-32 z 19. júla 2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne – ústredia (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) č. 91592263400 z 12. októbra 2015 o priznaní sirotského dôchodku sťažovateľke od 3. augusta 2015. Uvedenému rozhodnutiu predchádzalo (vo veci rozhodovania o sirotskom dôchodku sťažovateľky) skoršie rozhodnutie Sociálnej poisťovne o nepriznaní sirotského dôchodku sťažovateľke, ktoré bolo potvrdené skorším rozsudkom krajského súdu a následne zrušené skorším rozhodnutím najvyššieho súdu a vec bola vrátená Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľka v podstatnej časti svojich sťažnostných námietok vytýka najvyššiemu súdu nedostatočné odôvodnenie jeho napadnutého rozsudku, ako aj odobrenie záverov Sociálnej poisťovne a krajského súdu, keď sťažovateľke bol priznaný nárok na sirotský dôchodok až od roku 2015, keď doplatila nedoplatok na sociálnom poistení za svoju matku zomrelú 30. októbra 2007, a nie spätne, t. j. počnúc od úmrtia jej matky v roku 2007.

4. Sťažovateľka uviedla, že *«Krajský súd Bratislava a Najvyšší súd Slovenskej republiky boli povinní postupovať v prípade sťažovateľky aj nad rámec zákona a vykladať právne normy takým spôsobom, aby bola zabezpečená ochrana dieťaťa, ktoré prišlo o živila rodiny. Je nespravodlivé žiadať od 16 ročného dieťaťa, aby si uplatnil svoje práva v zmysle neprehľadnej právnej úpravy, ktorou právo sociálneho zabezpečenia so svojimi mnohými výnimkami, častými zmenami a nepresne definovanými ustanoveniami určite je...*

Potom, ako sťažovateľke zomrela matka, požiadala sťažovateľka o priznanie sirotského dôchodku. Sociálna poisťovňa jej sirotský dôchodok nepriznala, pretože jej matka nesplnila ku dňu smrti podmienky na priznanie dôchodkovej dávky, navyše Sociálna poisťovňa bez výzvy sťažovateľku riadne nepoučila kedy a v akej výške má doplatiť dlžné

poistné po matke, aby nárok na sirotsky dôchodok získala... Proti rozhodnutiu o nepriznaní sirotského dôchodku podala sťažovateľka odvolanie a jej vec bola rozhodnutá... rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: ISo/38/2014 zo dňa 24.03.2015, ktorým súd vyslovil... „Podľa názoru odvolacieho súdu mala odporkyňa poučiť navrhovateľku o možnosti doplatenia dlžnej sumy poistného už v rámci konania na správnom orgáne, čím by sa predišlo zbytočnému súdnemu konaniu.“ ... Následne... ako bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne zrušené, bolo sťažovateľke umožnené doplatiť dlžné poistné za matku a bolo vydané nové rozhodnutie, ktorým Sociálna poisťovňa priznala sirotsky dôchodok až odo dňa 03.08.2015, hoci sa sťažovateľka domnievala, že jej sirotsky dôchodok bude vyplatený aj spätne. Miesto toho, aby sťažovateľke... bol poskytnutý sirotsky dôchodok od roku 2007, tak jej bolo priznaný sirotsky dôchodok až od roku 2015 vo veku kedy mala 24 rokov a blížila sa k veku, kedy má prísť automaticky zo zákona k zániku nároku na sirotsky dôchodok...

... Sociálna poisťovňa začala vyplácať sirotsky dôchodok vo veku 24 rokov, ktorý sa takmer kryje s tým, čo zaplatila na dlžnom poistnom, tj. sťažovateľka odovzdala štátu peniaze, ktoré jej následne štát vypláca v splátkach. Takýto postup Sociálnej poisťovne je v rozpore so zdravým rozumom a iba sa tým dokresľuje obraz o celkovom stave právnej úpravy sociálneho zabezpečenia. Uvedenú absurdnú právnu úpravu mohol dať do súladu už Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý mohol povedať, že súčasná právna úprava je v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa a mohol napríklad povedať, že sirotsky dôchodok sa má automaticky vyplácať po smrti rodiča, pričom sa sirotsky dôchodok mal sirote do veku 18 rokov vyplácať alikvotné znížený o dlžné poistné po zosnulom rodičovi, a na základe toho mal vec vrátiť Sociálnej poisťovne na ďalšie konanie...

Je v rozpore s princípmi sociálneho štátu, aby vyžadoval iniciatívu od dieťaťa v tak neprehľadnej právnej úprave akou je právo sociálneho zabezpečenia...

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal konštatovať, že hoci tu nie je v zmysle zákona o sociálnom poistení povinnosť informovať sťažovateľku o možnosti doplatiť dlžné poistné, tak Sociálna poisťovňa bola povinná v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa konať nad rámec zákona a umožniť zaplatenie dlžného poistného už v roku 2007 a súd mal rozhodnutie Sociálnej poisťovne zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konania a vysloviť záväzný

právny názor, že v prípade dieťaťa je nutné priznať sirotské už od smrti živila rodiny, čo je v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa a Ústavou SR...».

5. Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia ústavným súdom sťažovateľka odôvodňuje potrebou kompenzácie škody, ktorá jej vznikla nepriznaním nároku na sirotsky dôchodok od úmrtia jej matky v roku 2007 do doplatenia poistného za matku v roku 2015, od kedy jej bol sirotsky dôchodok priznaný Sociálnou poisťovňou.

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva sťažovateľky... na ochranu oprávnených záujmov dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, právo na zabezpečenie ochrany práv dieťaťa podľa čl. 4 Dohovoru o právach dieťaťa, právo na sociálne zabezpečenie podľa čl. 26 Dohovoru o právach dieťaťa, právo na primeranú životnú úroveň podľa čl. 27 Dohovoru o právach dieťaťa, právo na primerané hmotné zabezpečenie pri strate živila podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy SR, právo na odôvodnené rozhodnutie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k.: 7So/29/2017-52 zo dňa 26.09.2018 boli porušené.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k.: 7So/29/2017-52 zo dňa 26.09.2018 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 17.904,- EUR.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 325,42 Eur.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Osobitne to platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

10. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

11. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

12. Sťažovateľka sťažnosť podala ústavnému súdu elektronicky podpísanú elektronickým podpisom advokáta označeného v sťažnosti ako jej zástupcu. V samotnej sťažnosti uvádza, že k sťažnosti pripája splnomocnenie udelené advokátovi. Predmetné splnomocnenie však netvorilo prílohu elektronického podania (ako dokument opatrený elektronickým podpisom sťažovateľky ako splnomocniteľky a advokáta ako splnomocnenca, resp. ani ako zaručenou konverziou overená kópia listinného dokumentu) a ústavnému súdu nebolo doručené ani neskôr poštou alebo osobne v listinnej podobe.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nedostatok v zákonom predpísaných náležitostiach, v danom prípade nepredloženie splnomocnenia udeleného advokátovi na zastupovanie pred ústavným súdom, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

14. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

16. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po

splnění všech zákonem předpísaných náležitostí stěžovatelka v této věci předložila ústavnému soudu novou stížnost.

P o u č e n í e : Proti tomuto rozhodnutí nemožno podat' opravný prostředek.

V Košiciach 16. januára 2019